

SOSIAALINEN JA TERAPEUTTINEN PIHA

– toiminnan jalkauttaminen
hoivakodissa

Tervetuloa tutustumaan Green Care -toimintaan, erityisesti sosiaalisen ja terapeuttisen pihan hyödyntämiseen hoivakotiympäristössä. Opas perustuu Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun (XAMK) hoitotyön koulutuksen opinnäytetyöhön, ja siihen on hankittu aineistoa tutkitusta teorian tiedosta sekä laadullisin tutkimusmenetelmin haastattelemalla ja havainnoimalla.

Oppaan tarkoitus on toimia hoivakotien henkilökunnan apuna ja tukena sosiaalisen ja terapeuttisen pihan suunnittelussa, jalkauttamisessa sekä hyödyntämisessä. Tavoitteena on innostaa hoivakoteja toimintakulttuurin muutokseen kohti asiakas- ja ihmislähtöistä hoitotyötä Green Care -menetelmien avulla – osoittaa se mahdolliseksi ja hyödylliseksi.

Opas pyrkii vastaamaan kysymyksiin Mitä?, Miksi? ja Miten? Oppaan sisällä pääset liikkumaan kätevästi siirtymislinkkien avulla, jolloin voit palata haluamasi osion sisällysluetteloon yhdellä hiiren klikkauksella. Lopusta löytyvät käytännön työkaluiksi tarkoitettut lomakkeet, joiden hyödyntäminen ohjataan oppaan sisällä.

Sitaatit, joita löydät oppaan sivuilta, ovat peräisin omista haastattelututkimuksistamme. Valokuvat olemme saaneet käyttöömmme yhteistyökumppaneiltamme, joille kuuluu suuri kiitos heidän osallisuudestaan koko opinnäytetyöprosessimme ajan.

Lukemisen iloa sekä aitoa innostusta tarttua muutosprosessin mukanaan tuomiin haasteisiin – ja ennen kaikkea mahdollisuuksiin!

siirtymislinkit oppaan sisällä

Mikkelissä 26.5.2017

Johanna Matikainen ja Satu Vuorio

Sisältö

Mitä?

- on Green Care sekä sosiaalinen ja terapeutti piha?

1. Green Care
2. Green Care -toimintamuodot
3. LuontoHoiva ja LuontoVoima
4. Sosiaalinen ja terapeutti piha – mitä se on?
5. Sosiaalinen ja terapeutti piha – suunnittelu
6. Sosiaalinen ja terapeutti piha – vinkkejä
7. Green Care -laatumerkki
8. Asiakas- ja ihmislähtöinen hoitotyö

Miksi?

- Green Care toiminta kannattaa?

1. Hyvinvointi ja terveys
2. Ikääntyneiden toimintakyky
3. Toimintakyvyn heikkeneminen
4. Luonnon terveys- ja hyvinvointivaikutukset
5. Luonto ikääntyneiden kuntouttamisessa
6. Green Care työntekijöiden hyvinvoinnissa

Miten?

- muutos toteutetaan?

1. Toimintakulttuurin muutos
2. Muutoksen viisi tekijää
3. Muutosprosessi
4. Muutoksen edellytykset
5. Muutosjohtaminen
6. Muutosviestintä
7. Muutosvastarinta
8. Muutokset käytäntöön
9. Muutosten seuranta ja arviointi
10. Resurssit
11. Työnjako
12. “Avainhenkilö”
13. Yhteistyön voimalla
14. Hyödyllisiä tietolähteitä

LOMAKKEET:

ALKUKARTOITUSLOMAKE HENKILÖKUNNALLE
ALKUKARTOITUSLOMAKE ASUKKAILLE
MUUTOSSUUNNITELMA
TYÖNJAKO-LOMAKE

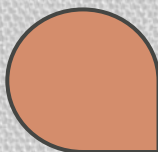
Mitä?

- on Green Care sekä

sosiaalinen ja terapeuttinen piha?

Sivu:

1.	Green Care 1-2	5
2.	Green Care -toimintamuodot	7
3.	LuontoHoiva ja LuontoVoima	8
4.	Sosiaalinen ja terapeuttinen piha – mitä se on?	9
5.	Sosiaalinen ja terapeuttinen piha – suunnittelu 1-4	10
6.	Sosiaalinen ja terapeuttinen piha – vinkejä 1-7	14
7.	Green Care laatumerkki	21
8.	Asiakas- ja ihmislähtöinen hoitotyö 1-2	22

Mitä?

Miksi?

Miten?

1. Green Care 1/2

- ❖ Katto- ja sateenvarjokäsite luonnon hyvinvointivaikutuksille ja elämänlaatua edistävälle toiminnalle.
- ❖ Luonto tai luontoympäristö toiminnan **tapahtumapaikkana**, **välineenä** tai **kohteena**.
 - ❖ Tapahtumapaikkoja; metsät, maatilat, puutarhat, puistot, pihat jne.
 - ❖ Välineitä ja kohteita: luonnontuotteiden keräily ja työstäminen, maan viljely, puutarhan hoitaminen, maiseman katselu, eläinten havainnointi ja hoitaminen jne.
- ❖ Toiminnan vaikuttavuus perustuu luonnon **elvyttävyyteen** sekä luonnon tarjoamaan **toiminnallisuuteen** ja **yhteisöllisyyteen**.

Mitä?

Miksi?

Miten?

1. Green Care 2/2

- ❖ Käsite lähtöisin Alankomaista 1970-luvulta.
 - ❖ Pohjana ekopsykologia ja puutarhaterapia, joita hyödynnettiin jo I Maailmansodan veteraanien kuntoutuksessa.
- ❖ Suomessa käsite esiteltiin Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksessa vuonna 2006.
 - ❖ Käytetään myös suomennoksia **VihreäVoima** ja **VihreäHoiva**.
- ❖ Green Care Finland ry perustettiin vuonna 2010 koordinoimaan ja kehittämään toimintaa Suomessa.
 - ❖ Perusedellytykset: **tavoitteellisuus**, **ammattillisuus** ja **vastuullisuus**.
 - ❖ Eettiset arvot: **luonto-** ja **asiakassuhde** sekä **ammattillisuus**.

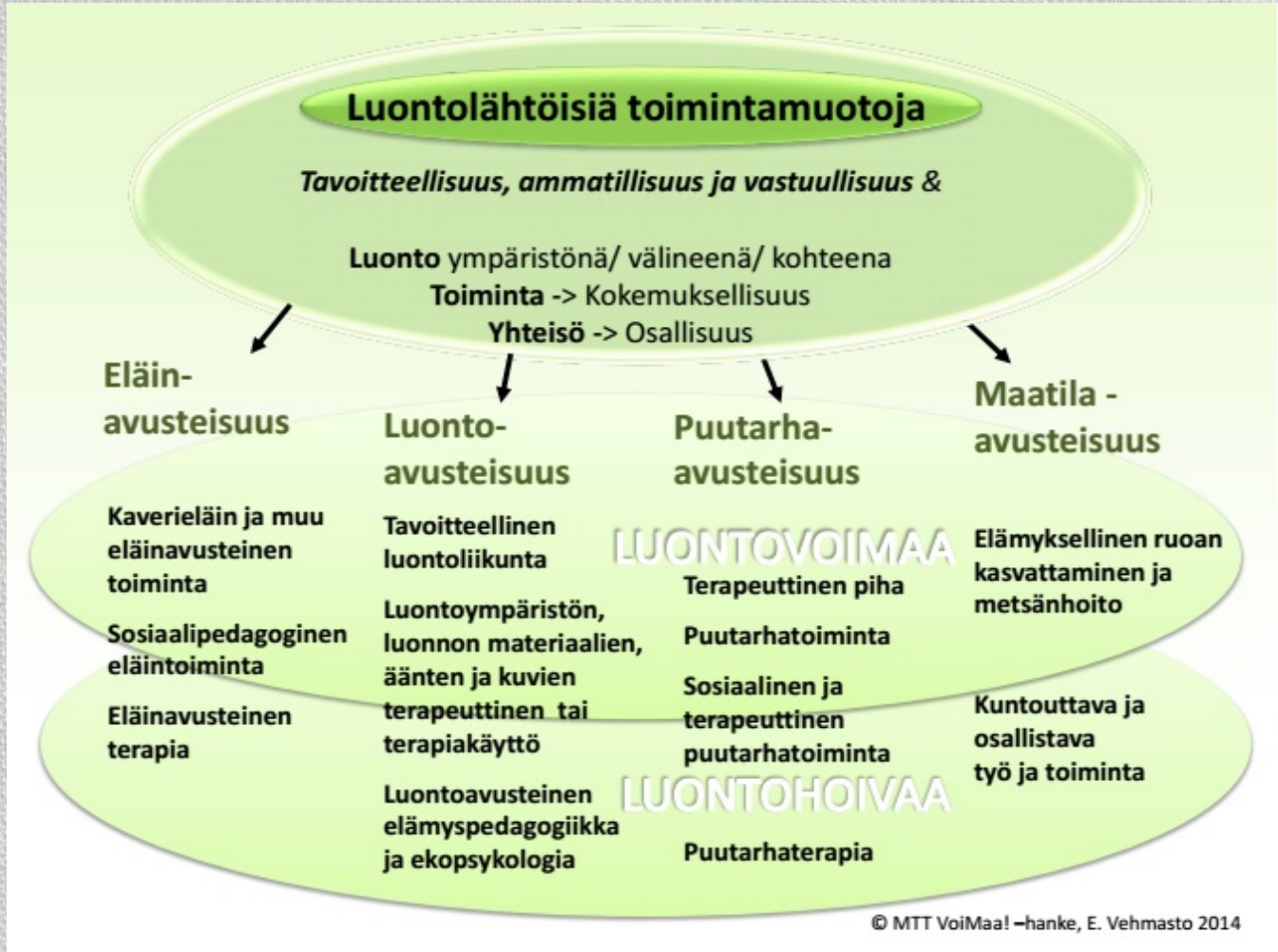

Mitä?

Miksi?

Miten?

2. Green Care -toimintamuodot

© MTT VoiMaa! –hanke, E. Vehmasto 2014

Mitä?

Miksi?

Miten?

3. LuontoHoiva ja LuontoVoima

❖ Jaetaan asiakkaiden ja heidän tarpeidensa mukaan.

❖ **LuontoHoiva:**

- ❖ Julkisen sektorin hoiva- ja kuntoutuspalvelut, jotka hyödyntävät luontolähtöisyyttä.
- ❖ Vaatii sosiaali- tai terveystalouden koulutuksen.
- ❖ Säädökset ohjaavat.

Kuva: Satu Laine, Juvakoti

❖ **LuontoVoima:**

- ❖ Tavoitteelliset luontolähtöiset hyvinvointipalvelut sekä harrastus-, kasvatus- ja opetuspalvelut.
- ❖ Ei tarvita sosiaali- tai terveystalouden koulutusta.
- ❖ Kasvatuspalveluita lukuun ottamatta ei tarkkaa lainsäädännöllistä määrittelyä.

Mitä?

Miksi?

Miten?

4. Sosiaalinen ja terapeuttilinen piha – mitä se on?

- ❖ Kasvien ja puutarhatoimien käyttöä hyvinvoinnin kehittämisessä ja edistämässä.
- ❖ Luonnossa tapahtuva **toiminnallisuus, yhteisöllisyys, vuorovaikutus** sekä **aistihavainnot**
 - tärkeitä ikääntyneiden hyvinvoinnille!
- ❖ Toiminta voi olla **aktiivista** tai **passiivista**.
- ❖ Ei tarvita erillisiä terapeuttilisiä tavoitteita.
- ❖ Sosiaali- tai terveysalan koulutuksen ja aiheeseen täydennyskoulutusta saaneet henkilöt voivat ohjata.

Kuva: Satu Laine, Juvakoti

Mitä?

Miksi?

Miten?

5. Sosiaalinen ja terapeuttilinen piha – suunnittelu 1/4

- ❖ Pihan suunnittelussa tärkeää toiminnan hyvä organisointi.
 - ❖ Koko henkilökunnan ajatusten ja mielipiteiden selvittäminen ja huomioiminen!
 - parhaita asukkaiden asiantuntijoita.
 - ❖ Asukkaiden tarpeiden ja toiveiden selvittäminen sekä huomioiminen.
- ❖ Ammattilaisen käyttö pihasuunnittelussa kannattaa, mutta se ei ole edellytys toiminnan käynnistämiseksi – aloittaa voi pienesti
 - kasvien helppohoitoisuus ja menestyminen
 - pihan toimivuus ja turvallisuus.
- ❖ Työnjakoa jo suunnittelun yhteydessä: mitä kuuluu kenellekin, esim. välineiden ja tarpeiden hankkiminen, maanmuokkaus, kunnossapito jne.
- ❖ Luodaan “paikan henki”.

Mitä?

Miksi?

Miten?

5. Sosiaalinen ja terapeuttilinen piha – suunnittelu 2/4

❖ *Vihersuunnittelu ja -rakentaminen*

❖ *Kasvillisuuden valitseminen:*

- ❖ riippuu mm. pihan koosta ja käyttötarkoituksesta
- ❖ selvitettävä mitkä lajit viihtyvät ja menestyvät
- ❖ hyötykasvit
- ❖ perennat, pensaat ja puut
 - perinneperennat herättämään muistoja
 - perhosia ja lintuja houkuttelevat lajit
- ❖ kasvien mahdollinen myrkyllisyys ja allergiavaikutukset selvitettävä etukäteen

Kuvat: Satu Laine, Juvakoti

Mitä?

Miksi?

Miten?

5. Sosiaalinen ja terapeuttilinen piha – suunnittelu 3/4

❖ *Materiaalivalinnat:*

- ❖ turvallisuuden huomioiminen
- ❖ erilaiset pinnat ja materiaalit
→ vaihtelua aisteille

❖ *Apuvälineiden käyttömahdollisuudet:*

- ❖ esteettömyys
- ❖ “rollirata”
- ❖ kasvimaata, kasvulaatikoita, kasvatuspöydät, kasvihuoneet

Kuvat: Satu Laine, Juvakoti

Kuva: Antti Lemetyinen,
Sipoon kunta

Mitä?

Miksi?

Miten?

5. Sosiaalinen ja terapeuttilinen piha – suunnittelu 4/4

❖ *Kasvien katselu, kasvattaminen ja hoitaminen:*

- ❖ kylväminen, istuttaminen, taimien kasvattaminen
- ❖ kasteleminen
- ❖ kitkeminen, harventaminen
- ❖ kasvun seuraaminen
- ❖ sadon korjaaminen

Kuva: Satu Laine,
Juvakoti

Kuvat: Antti Lemetyinen,
Sipoon kunta

❖ *Aistivirikkeet:*

- ❖ tuoksut
- ❖ näköärsykkeet
- ❖ äänet, esim. veden solina, lintujen laulu, ötököiden surina

Mitä?

Miksi?

Miten?

6. Sosiaalinen ja terapeutttinen piha – vinkkejä 1/7

- ❖ Toiminnan voi aloittaa myös pienillä resursseilla:
 - ❖ Kesäkukkia työntekijöiden tai omaisten pihasta talkoovoimin istutettuna.
 - ❖ Taimien kasvattamista sisätiloissa.
 - ❖ Taimien siirto ruukkuihin (vaikka lahjoituksina saatuja tai kirpputorilta hankittuja) yhdessä asukkaiden kanssa.

Kuvat: Antti Lemetyinen, Sipoon kunta

- ❖ Asukkaiden kanssa ulkoiluun lisätään keskusteluja vuoden kierrosta ja luonnossa tapahtuvista muutoksista.

Mitä?

Miksi?

Miten?

6. Sosiaalinen ja terapeutttinen piha – vinkkejä 2/7

- ❖ Nuotiopaikan pihalle voi rakentaa vaikka vanhasta kaivonrenkaasta tai vanhoista tiilistä rakentamalla.
- ❖ Luonnon antimia voidaan hyödyntää sisällä tapahtuvassa toiminnassa, kuten askartelussa.

Kuva: Marja-Liisa Paunonen,
Juvakoti

Kuva: Antti Lemetyinen, Sipoon kunta

Mitä?

Miksi?

Miten?

6. Sosiaalinen ja terapeuttilinen piha – vinkkejä 3/7

❖ Vuosikellotoiminta:

- ❖ ks. Tuomo Salovuori 2014. Luonto kuntoutumisen tukena. Mediapinta
- ❖ ks. Vihreä veräjä: [Luontoavusteisen toiminnan vuosikellot & toimintaohjeita](#)

❖ Aistivirikkeitä myös vuodepotilaille:

- ❖ Pihasta voi nauttia myös vuoteesta käsin – otettava huomioon pihaa ja sinne kulkua suunniteltaessa!
- ❖ Sopivan varjoisan ja suojaosan paikan järjestäminen, jossa on huomioitu myös vuodepotilaiden nähtävillä olevia virikkeitä, kuten amppeleita ja köynnöskasveja.

❖ Sadonkorjuu yhdessä asukkaiden kanssa.

❖ Pihan sadon hyödyntäminen asukkaiden arjessa:

- ❖ Marjojen hyödyntäminen yhdessä asukkaiden kanssa: marjojen siivoaminen, leivonta, jälkiruokien valmistaminen, mehustaminen jne.
- ❖ Kasvisten käsittely ja hyödyntäminen: kasvisten pesu ja kuoriminen, keittäminen, säilöminen, napostelu jne.

Mitä?

Miksi?

Miten?

6. Sosiaalinen ja terapeutttinen piha – vinkkejä 4/7

- ❖ Toiminnan mahdollistaminen myös toimintakyvyltään heikentyneille asukkaille:
 - ❖ Kulkuväylien pintamateriaali sekä leveys sellainen, että erilaisten apuvälineiden (pyörätuoli, rollaattori, kävelykeppi) kanssa liikkuminen on mahdollisimman helppoa ja toisen apuvälinettä käyttävän ohittaminen on mahdollista.
 - ❖ Istuimia eri puolille pihaa siten, että levähtäminen onnistuu.
 - ❖ Istuimet, joihin mahtuu useampi ihminen samanaikaisesti
→ mahdollistaa sosiaalisen kanssakäymisen.

Kuva: Marja-Liisa Paunonen, Juvakoti

Kuva: Satu Laine,
Juvakoti

Mitä?

Miksi?

Miten?

6. Sosiaalinen ja terapeuttilinen piha – vinkkejä 5/7

- ❖ Korkeussäätöiset amppelit, joissa olevia kasveja voi hoitaa istuen.
- ❖ Sellaisten pensaiden istuttaminen, joiden leikkaamisen voi tehdä istuen (mm. marjapensaat ja monet koristepensaat).
- ❖ Kasvulaatikoiden hyödyntäminen
 - eri korkuisia laatikoita sekä istuimia, joilta käsin laatikoiden kasveja voidaan hoitaa.
- ❖ Työvälineitä eri kokoisina (painoltaan ja varren pituudeltaan), mm. lapiot, haravat, oksasakset ja kastelukannut.

Kuvat: Satu Laine,
Juvakoti

Kuva: www.viherpeukalot.fi

Kuva: www.eurogarden.fi

Mitä?

Miksi?

Miten?

6. Sosiaalinen ja terapeutttinen piha – vinkkejä 6/7

❖ Kyse on siis yksinkertaisesti siitä, että *piha otetaan osaksi hoivakodin arkea – toimintoihin, jotka tapahtuisivat kuitenkin.*

Kuva: Merja Haaranen, Sipoon kunta

- ❖ iltapäiväkahvien nauttiminen ulkona
- ❖ pihan ja ympäristön ihailu myös sisätiloista
- ❖ sään salliessa jumppien ja laulutukioiden siirtäminen ulkona tapahtuvaksi
- ❖ jouluvalot, kukat, lyhdyt ja kynttilät luovat tunnelmaa ja estetiikkaa
- ❖ lehtien, oksien, marjojen ja hedelmien maistelu ja tuoksuttelu, koskettelu ja kokeminen

Kuva: Marja-Liisa Paunonen, Juvakoti

Mitä?

Miksi?

Miten?

6. Sosiaalinen ja terapeutttinen piha – vinkkejä 7/7

❖ *Eläinavusteiset menetelmät:*

- ❖ Pihan yhteyteen voi resursseista ja kiinnostuksesta riippuen hankkia eläimiä, esimerkiksi:

- ❖ kanat
- ❖ lampaat
- ❖ kanit
- ❖ karppilampi.

Kuva: Satu Laine,
Juvakoti

- ❖ Eläimiä voi pyytää lainaan kesäajaksi.
- ❖ Tärkeää huolehtia lupa- ja rekisteröintiasiat kuntoon.
- ❖ Eläinten hyvinvoinnista huolehdittava
 - riittävä tieto elinolosuhteista ja hoidosta
 - resurssit.
- ❖ Huomioitava asukkaiden ja henkilökunnan turvallisuus
 - mm. allergiat, hygienia, pelot.

Kuva: Antti Lemetyinen,
Sipoon kunta

7. Green Care -laatumerkki

- ❖ THL on valmistellut Green Care -laatumerkit LuontoHoivan ja LuontoVoiman palveluille.
- ❖ Perustuvat Green Care -työkirjaan ja valtakunnalliseen Green Care VoiMaa! -hankkeen laatusuositukseen.

- ❖ **Tavoitteena:**

- ❖ palveluiden arvostus ja tuntemus
- ❖ palvelutuottajien osaamisen kehittäminen
- ❖ työhyvinvoinnin parantaminen.

Kuva: Satu Laine, Juvakoti

- ❖ Palvelujen tuottajalta vaaditaan sosiaali- tai terveysalan koulutus sekä Green Care -koulutusta.

Mitä?

Miksi?

Miten?

8. Asiakas- ja ihmislähtöinen hoitotyö 1/2

❖ Pitää sisällään useita eri määritteitä, käsitteitä ja arvoja, kuten:

- ❖ itsemääräämisoikeus
- ❖ ihmisarvoisuus
- ❖ yhdenvertaisuus
- ❖ inhimillisyys
- ❖ luottamus
- ❖ jatkuvuus
- ❖ avoimuus
- ❖ saavutettavuus
- ❖ joustavuus

Viereinen kuva selkeyttää asiakas- ja ihmislähtöisen hoitotyön osa-alueita, ulottuvuuksia sekä sille ominaisia piirteitä.

Mitä?

Miksi?

Miten?

8. Asiakas- ja ihmislähtöinen hoitotyö 2/2

- ❖ Tehtäväkeskeisyys tekee ihmisestä tekemisen kohteen, kun taas asiakas- ja ihmislähtöinen hoitotyö:
 - ❖ auttaa ylläpitämään ja vahvistamaan minuutta ja vapautta
 - ❖ luo kiinnittymisen tunteita esimerkiksi mielekkään tekemisen kautta
 - ❖ osallistaa.
- ❖ Arkisten valintojen mahdollistaminen ja oman elämän asiantuntijuus tuovat ihmiselle tunteen elämänhallinnasta.
- ❖ Green Care -toiminnan avulla voidaan toteuttaa asiakas- ja ihmislähtöistä hoitotyötä hoivakotien arjessa.

Mitä?

Miksi?

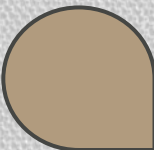
Miten?

Miksi?

- Green Care -toiminta kannattaa?

1.	Hyvinvointi ja terveys	25
2.	Ikääntyneiden toimintakyky	26
3.	Toimintakyvyn heikkeneminen	27
4.	Luonnon terveys- ja hyvinvointivaikutukset 1-2	28
5.	Luonto ikääntyneiden kuntouttamisessa 1-3	30
6.	Green Care työntekijöiden hyvinvoinnissa	33

Sivu:

Mitä?

Miksi?

Miten?

1. Hyvinvointi ja terveys

HYVINVOINTI

- ITSE ARVIOITAVISSA
- YHTEYDESSÄ TERVEYTEEN JA OMAVOIMAISTUMISEEN

T
E
R
V
E
Y
S

FYYSINEN

- ELIMISTÖN TOIMIMINEN

PSYKKINEN

- KYKY HYÖDYNTÄÄ HENKISIÄ VOIMAVAROJA

SOSIAALINEN

- IHMISSUHTEIDEN SOLMIMINEN JA YLLÄPITO

EMOTIONAALINEN

- KYKY TUNNISTAA JA HALLITA TUNNETILOJA

HENGELLINEN

- MIELENRAUHAN JA ITSETYYTYVÄISYYDEN SAAVUTTAMINEN

Mitä?

Miksi?

Miten?

2. Ikääntyneiden toimintakyky

- ❖ Moniulotteinen käsite, joka voidaan käsittää:

Jäljellä olevana toimintakykenä ja yksilön edellytyksinä selviytyä välttämättömistä ja merkityksellisistä arkielämän toiminnoista.

- ❖ Toimintakyvyn selvittämisellä

saa tietoa:

- ❖ palvelutarpeen arviointia
- ❖ hoito- ja palvelusuunnitelmaa
- ❖ kuntoutusta
- ❖ muiden toimintakykyä parantavien toimenpiteiden arviointia ja seuranta varten.

Kuva: Satu Laine, Juvakoti

Mitä?

Miksi?

Miten?

3. Toimintakyvyn heikkeneminen

FYYSISEN YMPÄRISTÖN SISÄISET JA ULKOISET TEKIJÄT

TOIMINTAKYKY

- FYYSINEN, PSYYKKINEN JA SOSIAALINEN

TOIMINTAKYVYN HEIKKENEMINEN

HITAASTI TAI AKUUTTINA KATASTROFINA

MUISTISAIRAUDET, DEMENTIA, TUKI- JA
LIIKUNTAELINSAIRAUDET, AIVOVERENKIERRON
HÄIRIÖT, AIVOINFARKIT, SYDÄNSAIRAUDET,
PARKINSONIN TAUTI, KROONISET AHTAUTTAVAT
KEUHKOSAIRAUDET, SILMÄNPOHJAN
RAPPEUMA, MASENNUS...

VÄSYMYS,
VOIMAT-
TOMUUS

LIKKUMAT-
TOMUUS

Mitä?

Miksi?

Miten?

4. Luonnon terveys- ja hyvinvointivaikutukset 1/2

- ❖ Tutkittua tietoa luonnon terveys- ja hyvinvointivaikutuksista on kerätty useilta eri tieteenaloilta.
- ❖ Missään tutkimuksessa ei luontolähtöisten menetelmien käytöllä ole todettu olevan yhteyttä kielteisiin terveysvaikutuksiin.

Kuvat: Antti Lemetyinen, Sipoon kunta

Kuva: Marja-Liisa Paunonen, Juvakoti

Mitä?

Miksi?

Miten?

4. Luonnon terveys- ja hyvinvointivaikutukset 2/2

FYYSISET

- PARANEMINEN NOPEUTUU
- VASTUSTUSKYKY PARANEE
- ITSE KOETTU JA ARVIOITU TERVEYDENTILA PARANEE
- KIPU LIEVITTYY
- UNEN LAATU PARANEE
- TOIMINTAKYKY PARANEE
- KAATUMISTAPATURMAT VÄHENEVÄT
- AISTISTIMULAATIOT LISÄÄNTYVÄT

PSYYSKISET

- STRESSISTÄ ELPYMINEN NOPEUTUU
- HOUKUTTELEE LIIKUNTAAN
- OSALLISUUS KASVAA
- ANTIPSYKOOTTISTEN LÄÄKKEIDEN TARVE VÄHENEY
- TOIMINNALLINEN IDENTITEETTI KASVAA
- IRTAUTUU ARJESTA
- MYÖNTEISET TUNTEET LISÄÄNTYVÄT JA MIELIALA PARANEE
- TYLSYYS VÄHENEY
- VOIMAANTUU

SOSIAALISET

- VÄHENTYNYT RAUHATTOMUUS JA AGGRESSIIVISUUS
- LISÄÄ SOSIAALISIA KONTAKTEJA
- TARJOAA MAHDOLLISUUDEN KOKEMUSTEN JAKAMISEEN
- KOMMUNIKAATIO- JA RYHMÄTYÖTAIDOT PARANEVAT
- TARJOAA YKSITYISYYTTÄ

Mitä?

Miksi?

Miten?

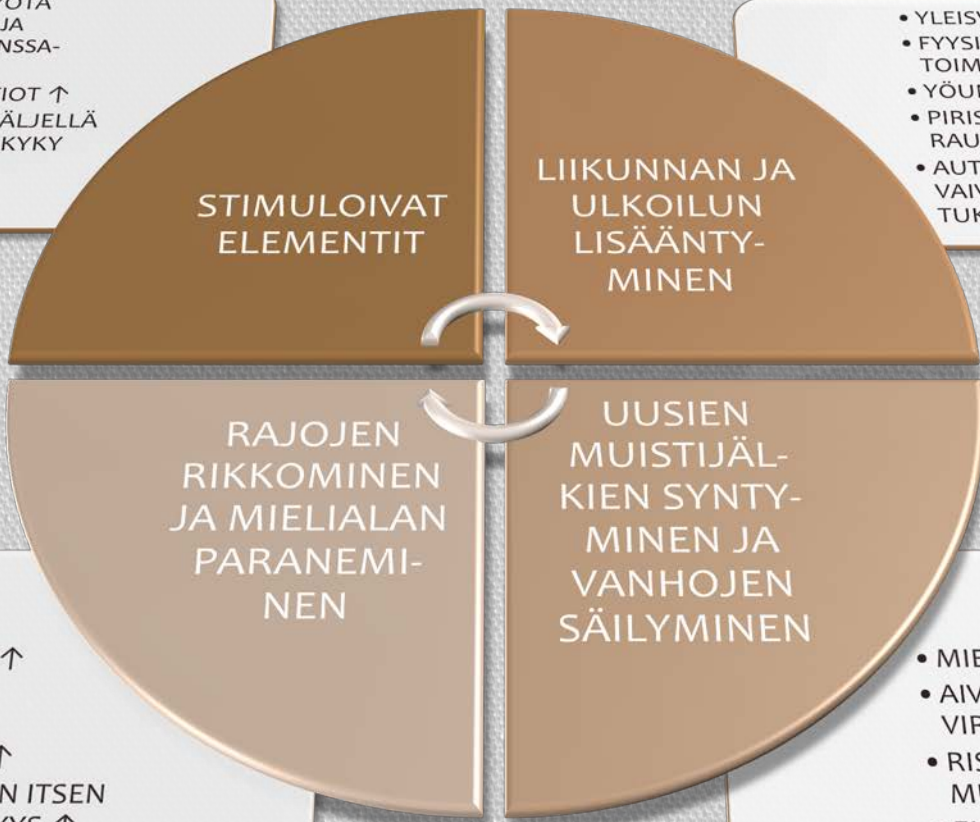
5. Luonto ikääntyneiden kuntouttamisessa 1/3

- ❖ Kuntoutuksen tavoitteena on
 - ❖ **edistää** toimintakykyä, terveyttä ja hyvinvointia.
 - ❖ **vahvistaa** oman elämän hallintaan tarvittavia voimavaroja.
- ❖ Ydinasioita ovat **kuntoutujan osallisuus** sekä **vaikuttaminen kuntoutujan ympäristöön**.
- ❖ Vaikuttamalla toimintaympäristöön voidaan tukea toimintakykyä:
 - Toimintakyvyn heiketessä myös lähiympäristön koko pienenee.
 - Lähiympäristön koon pienentyessä myös toimintakyky heikkenee.
- ❖ Turvalliset liikuntamahdollisuudet ja monipuoliset aistivirikkeet tukevat ikääntyneiden hyvinvointia ja toimintakyvyn kaikkien osa-alueiden säilymistä.

5. Luonto ikääntyneiden kuntouttamisessa 2/3

- TOIMINNAN MYÖTÄ ITSENÄISYYS ↑ JA SOSIAALINEN KANSSAKÄYMINEN ↑
- AISTISTIMULAATIOT ↑
- HUOMIOIDAAN JÄLJELLÄ OLEVA TOIMINTAKYKY

- YLEISVOINTI ↑
- FYYSINEN TOIMINTAKYKY ↑
- YÖUNET PARANEVAT
- PIRISTÄÄ SAMALLA RAUHOITTAEN MIELTÄ
- AUTTAA ESIM. TULEVAIVAISTEN KUNTOUTUKSESSA

- ELÄMÄNLAATU ↑
- PSYKKINEN JA SOSIAALINEN TOIMINTAKYKY ↑
- ELÄMÄN JA OMAN ITSEN MERKITYKSELLISYYS ↑

- MIELI PIRISTYY
- AIVOT JA MUISTI VIRKISTYVÄT
- RISKI SAIRASTUA MUISTISAIRAUKSIIN ↓
- EHKÄISEE MASENNUSTA

“ elää hetkessä asiakkaan ehdoilla ”

Mitä?

Miksi?

Miten?

5. Luonto ikääntyneiden kuntouttamisessa 3/3

Erilaisten apuvälineiden, tekniikoiden ja toiminnan sijoittelun avulla voidaan Green Care -toiminta luoda mahdolliseksi myös toimintakyvyltään heikentyneille henkilöille. Tämä mm. luo osallisuutta ja vahvistaa sekä ylläpitää toimintakykyä.

Kuvat: Antti Lemetyinen, Sipoon kunta

Mitä?

Miksi?

Miten?

6. Creen Care työntekijöiden hyvinvoinnissa

❖ Luonnon ja kasvien vaikutus työntekijöihin:

- ❖ voimaantuminen
- ❖ lisää työntekijöiden aktiivisuutta ja tuottavuutta
- ❖ luo mahdollisuuksia vaikuttaa
- ❖ lisää keskusteluja asukkaiden kanssa
- ❖ tuo monipuolisuutta työtehtäviin ja -päiviin
 - rikkoo rutiineja
- ❖ lisää työtyytyväisyyttä ja -motivaatiota.

Kuva: Seija Nissinen,
Hoivafarmi-hanke

❖ Hoitajan oma luontosuhde olennaisessa roolissa

→ luonnon arvostus ja tuntemus.

“Kun vanhus ilahtuu ja saa kokemuksia, tuo se myös meille työntekijöille hyvän olon tunnetta.”

“Asiakkaiden viihtyminen heijastuu työntekijöihin ja toisin päin.”

Mitä?

Miksi?

Miten?

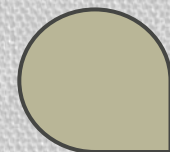
Miten?

- muutos toteutetaan?

	Sivu:
1. Toimintakulttuurin muutos	35
2. Muutoksen viisi tekijää	36
3. Muutosprosessi	37
4. Muutoksen edellytykset 1-3	38
5. Muutosjohtaminen 1-2	41
6. Muutosviestintä	43
7. Muutosvastarinta 1-3	44
8. Muutokset käytäntöön	47
9. Muutosten seuranta ja arviointi	48
10. Resurssit 1-2	49
11. Työnjako	51
12. "Avainhenkilö"	52
13. Yhteistyön voimalla	53
14. Hyödyllisiä tietolähteitä 1-2	54

LOMAKKEET:

[ALKUKARTOITUSLOMAKE HENKILÖKUNNALLE](#), [ALKUKARTOITUSLOMAKE ASUKKAILLE](#),
[MUUTOSSUUNNITELMA](#), [TYÖNJAKO-LOMAKE](#)

Mitä?

Miksi?

Miten?

1. Toimintakulttuurin muutos

❖ Toimintakulttuuri:

- ❖ säännöt, toimintatavat ja käyttäytymismallit
- ❖ toiminnan arvot, odotukset, periaatteet ja kriteerit
- ❖ dynaaminen siten, että se voi muuttua ja siihen voidaan vaikuttaa.

❖ Laitosrakenteiden purkaminen tukee ja on osa sosiaali- ja terveystalouden keskeistä kehittämisosa-alueita, eli **asiakaslähtöisen hoitotyön mallia**.

❖ Toimintakulttuurin muutos edellyttää **muutosprosessia**.

Kuvat: Satu Laine, Juvakoti

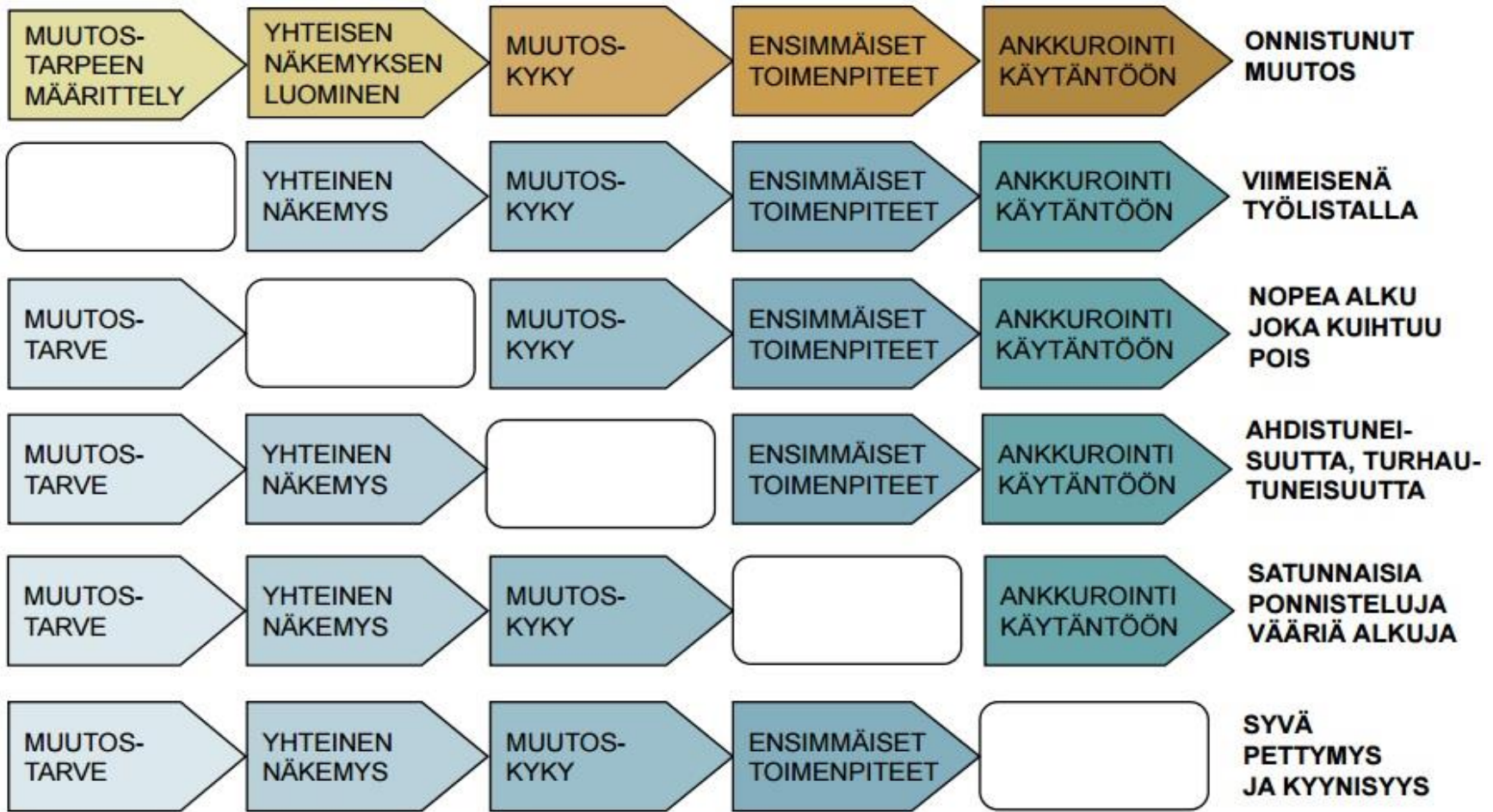

Mitä?

Miksi?

Miten?

2. Muutoksen viisi tekijää

Anneli Valpola 2011. Muutoksen johtaminen.
http://www.opf.fi/download/133176_Valpola_Anneli.pdf

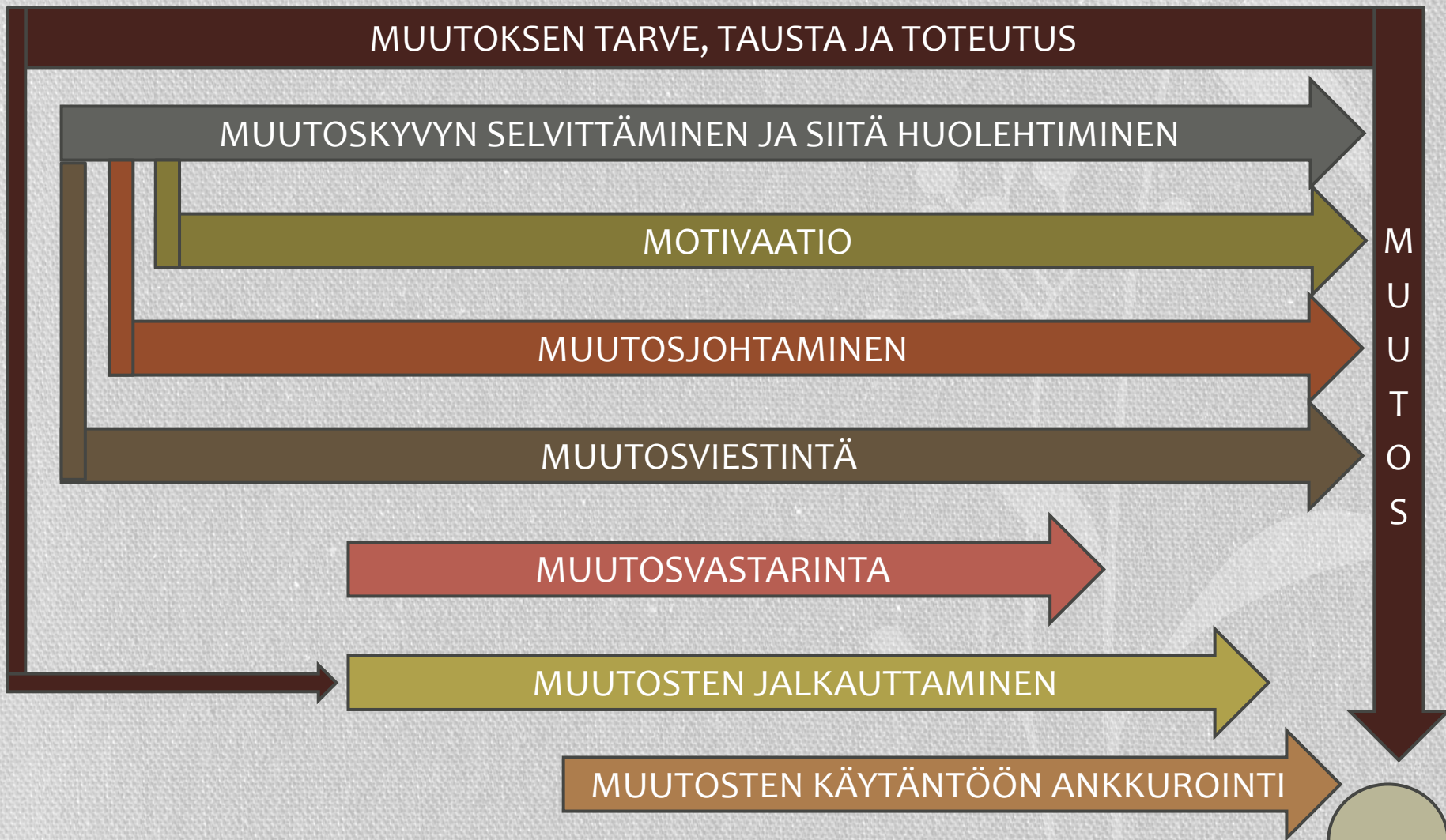

Mitä?

Miksi?

Miten?

3. Muutosprosessi

Mitä?

Miksi?

Miten?

4. Muutoksen edellytykset 1/3

❖ Muutoskyky:

- ALKUKARTOITUSLOMAKE HENKILÖKUNNALLE
- ALKUKARTOITUSLOMAKE ASUKKAILLE

❖ Alkukartoituksen tavoitteena selvittää sekä henkilökunnan että asiakkaiden **kiinnostus** ja **mahdollisuudet** toiminnan suhteen = **muutoskyky**.

- Mahdollisuus saada heti alusta asti enemmän ja motivoituneempaa henkilöstöä mukaan toimintaan.
- Voidaan osoittaa toiminnan tarve ja hyödyt sekä edellytykset osallistua asiakaslähtöisesti.
- Ennaltaehkäistään toiminnan aloittaminen hoivakodeissa, joissa sille ei koeta olevan tarvetta tai resursseja.

Mitä?

Miksi?

Miten?

4. Muutoksen edellytykset 2/3

Kuvat: Satu Laine, Juvakoti

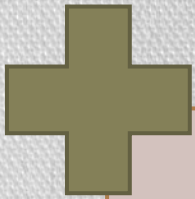

Mitä?

Miksi?

Miten?

4. Muutoksen edellytykset 3/3

Motivaatio muutokseen:

- OMA KIINNOSTUS JA INNOSTUS
 - RIITTÄVÄ JA OIKEA-AIKAINEN TIETO SOPIVASSA MUODOSSA
 - “AVAINHENKILÖ”
 - SELKEÄ TYÖNJAKO
 - RIITTÄVÄT RESURSSIT
 - ILO, VIRKISTYS JA VAIHTELU
 - LUONNON ESTETIIKKA
 - ASIAKKAIDEN VOINNIN JA VIIHTYVYYDEN PARANEMINEN
 - TYÖNTEKIJÖIDEN VIIHTYVYYDEN PARANEMINEN
 - ONNISTUNUT MUUTOSJOHTAMINEN
- NEGATIIVINEN ASENNE
 - EPÄONNISTUNUT MUUTOSVIESTINTÄ
 - EPÄSELVÄ TYÖNJAKO
 - TOIMINNAN KASAUTUMINEN VAIN MUUTAMIEN HARTEILLE
 - PELKO TYÖKUORMAN KASVUSTA
 - AJAN PUUTE
 - KÄSITTELEMÄTTÄ JA HYÖDYNTÄMÄTTÄ JÄÄNYT MUUTOSVASTARINTA
 - EPÄONNISTUNUT MUUTOSJOHTAMINEN

Mitä?

Miksi?

Miten?

5. Muutosjohtaminen 1/2

- ❖ Muutoksen johtamisessa kannattaa pyrkiä **vetoamaan** ihmisten **tunteisiin, innostaa ja osoittaa mahdollisuuksia**.
- ❖ Muutos ihmisen käyttäytymisessä etenee kaavalla:

= muutoksen tarpeen, taustan ja tavoitteen **havaitseminen** ja **kokeminen** johtaa sen ymmärtämiseen, jolloin käyttäytymisellä on mahdollisuus **muuttua**.

- ❖ Johdon tulee kyetä asettumaan henkilöstön tunnetiloihin ja kokemusmaailmaan
 - johto toimii tunteiden käsittelyn ja siirron välineenä kohti muuttuvaa tilannetta.

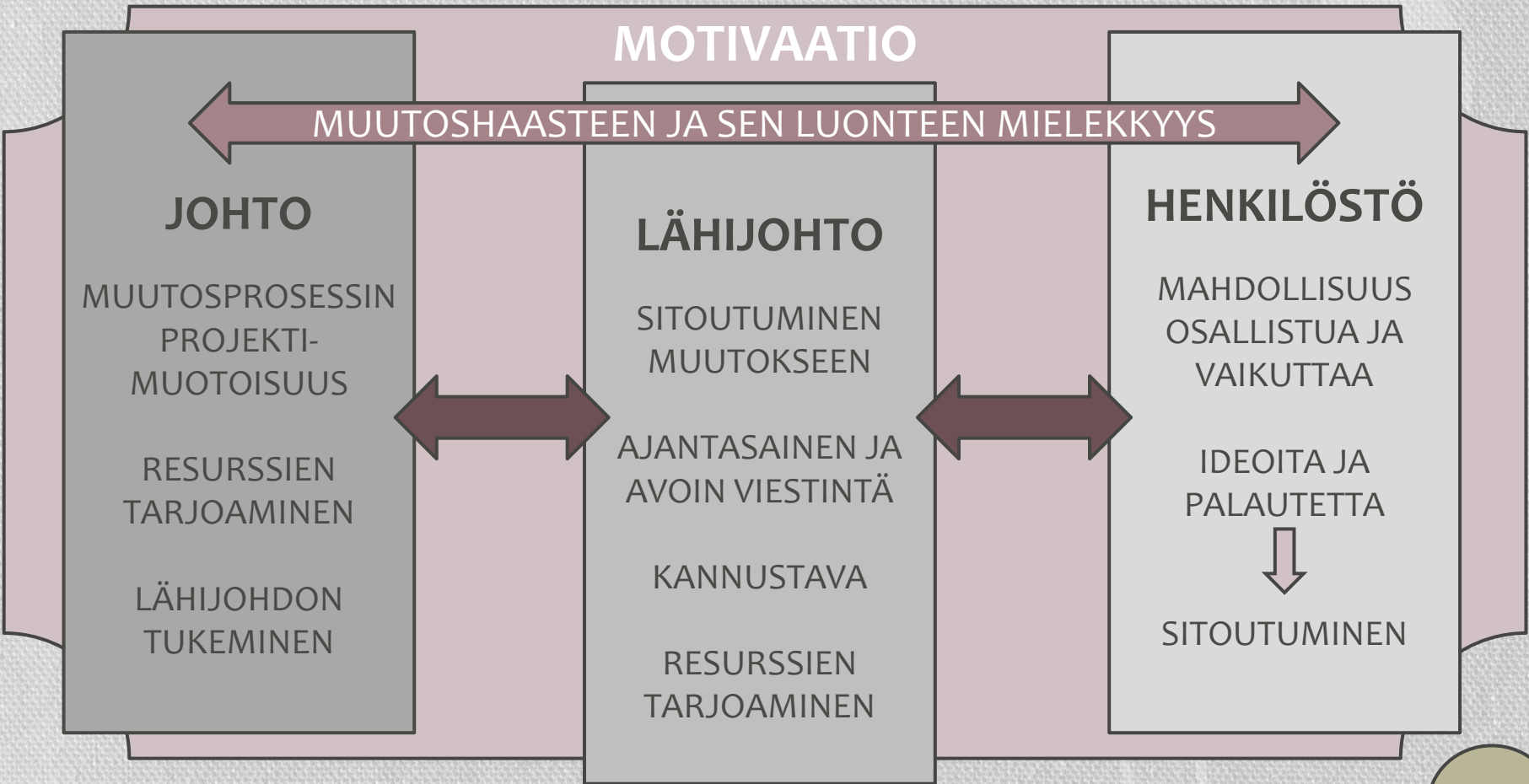
Mitä?

Miksi?

Miten?

5. Muutosjohtaminen 2/2

MUUTOSTA TUKEVA ORGANISAATION STRATEGIA

Mitä?

Miksi?

Miten?

6. Muutosviestintä

ASEMASTA
RIIPPUMATONTA
KESKUSTELUA KOKO
HENKILÖSTÖN
KESKEN

- KASVOTUSTEN TAPAHTUVAA MIELUUMMIN KUIN DOKUMENTTIEN LÄHETTÄMINEN JA ILMOITUSTAULUT
- ”AVAINHENKILÖIDEN” HYÖDYNTÄMINEN

KOKO
MUUTOSPROSESSIN
AJAN JATKUVAA

- MOTIVAATIO VAIKUTTA HALUKKUUTEEN VASTAANOTTA JA OSALLISTUA VIESTINTÄÄN → MOTIVAATIO KESKIÖÖN
- MUUTOSVASTARINNAN HYÖDYNTÄMINEN

SELKEÄ,
HAVAINNOLLINEN JA
YMMÄRRETTÄVÄ
TIETO

- LISÄÄ IDEOITA JA MOTIVAATIOTA
- KONKREETTISET ESIMERKIT KÄYTÄNNÖSSÄ
- ASIANTUNTIJALUENNOT
- TUTUSTUMISMATKAT JA VERTAISTUKI
- KUVAT JA DIAT

“...että joku on selkeesti sellanen, joka siitä koko ajan infoaa ja potkii eteenpäin...”

“...niinkun jollain näyttää esimerkkiä, vaikka niistä tutustumiskäynneistä dioja tai kuvia. Tuo esille sitä jo olemassa olevaa ja näkyvää.”

Mitä?

Miksi?

Miten?

7. Muutosvastarinta 1/3

- ❖ Muutos aiheuttaa lähes aina muutosvastarintaa, joka on henkilöstön tai johdon kielteisyyttä tai kriittisyyttä muutosta kohtaan.
- ❖ Muutosvastarinta voi ilmetä **aktiivisena** tai **passiivisena**, yksilöissä tai ryhmissä.
- ❖ Ilmenemismuotoja mm.:
 - ❖ epävarmuuden pelko
 - ❖ itsesuojelu, vetäytyminen
 - ❖ informaation torjunta, mielipiteiden kertomatta jättäminen
 - ❖ välinpitämättömyys, kielteinen asenne
 - ❖ muiden asioiden priorisointi, itsensä ulkoistaminen muutoksen toteuttamisesta.

Mitä?

Miksi?

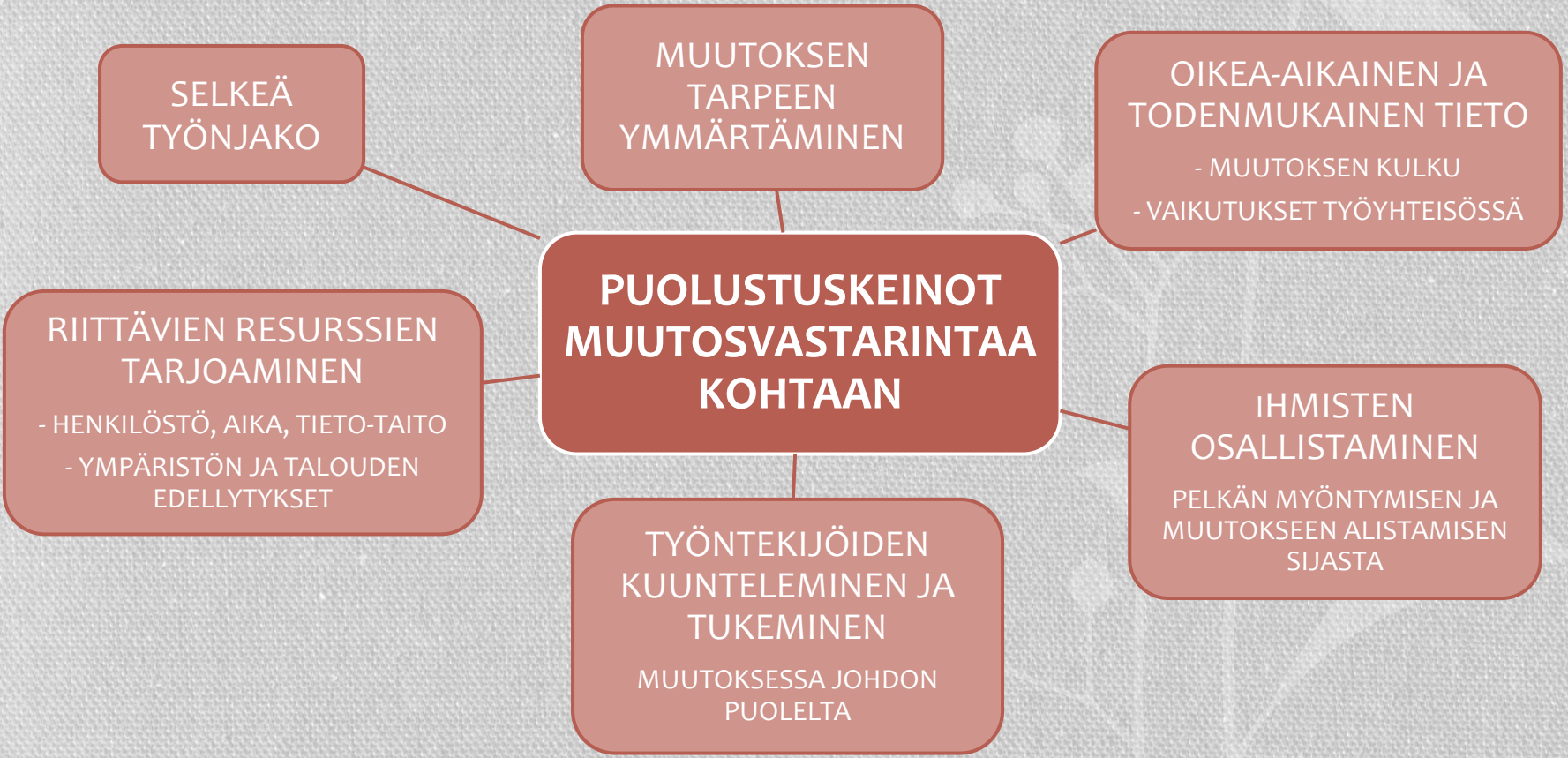
Miten?

7. Muutosvastarinta 2/3

- ❖ Kun muutosta lähdetään toteuttamaan, ei keskeisenä tavoitteena saisi olla muutosvastarinnan murtaminen, vaan **puoltavien ja vastustavien näkökulmien monipuolinen pohdinta jo ennakkoon.**
- ❖ Muutosvastarintaa ei tulisi nähdä pelkästään negatiivisena ilmiönä, vaan hyödyntää sitä **tietolähteenä työyhteisön toiminnan realiteeteista** eli vallitsevasta **muutoskyvystä**:
 - ❖ Onko vastustavien näkökulmien takana todellinen muutoksen toteutumista uhkaava asia, kuten resurssien tai ammattitaidon puute?
 - Voidaanko tähän vaikuttaa? Onko muutoksen toteuttamiseen tarvittavaa muutoskykyä olemassa?
 - ❖ Kuunnellaan ja pyritään keskustelujen kautta selvittämään uusia ideoita muutoksen mahdollistamiseksi.
 - Onko jokin toinen tapa parempi kuin ennalta suunniteltu?

7. Muutosvastarinta 3/3

“Toiminta antaa enemmän kuin luulette, kunhan vain annatte toiminnalle mahdollisuuden ja asennoidutte positiivisin mielin.”

Mitä?

Miksi?

Miten?

8. Muutokset käytäntöön

- ❖ **Muutosten jalkauttamisvaiheessa** voi käyttää apuna MUUTOSSUUNNITELMAA.

“Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty.”

- ❖ **Muutosten käytäntöön ankkurointi** on monivaiheinen prosessi, joka tapahtuu hitaasti vuosien kuluessa.

- ❖ muutoksen seuranta ja arviointi, esim. henkilöstö- ja asiakasmittaukset
- ❖ asiantuntijoiden konsultointi ja koulutus
- ❖ uusien ideoiden, ratkaisuiden ja sovellutusten hyödyntäminen.
- ❖ viestintä:

→ Pidetään koko henkilöstö ajan tasalla muutoksen vaiheesta, sujuvuudesta ja mahdollisista muutoksista, esim. muutossuunnitelmaa päivittämällä.

→ Palautetaan muutoksen visio ja tavoitteet säännöllisesti henkilöstön mieleen, jolloin muutoksella on paremmat mahdollisuudet juurtua osaksi vallitsevaa toimintakulttuuria.

Mitä?

Miksi?

Miten?

9. Muutosten seuranta ja arviointi

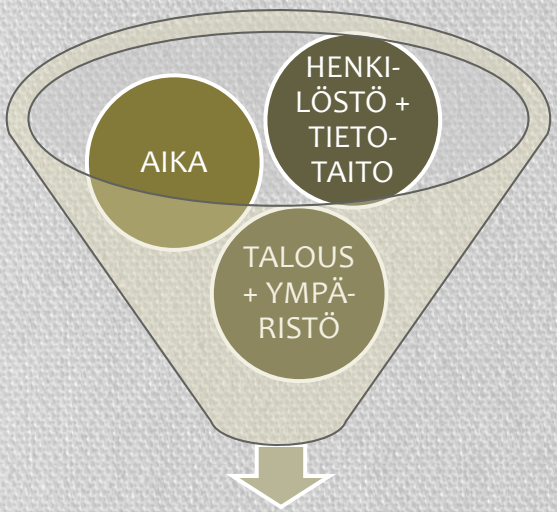
- ❖ Onko muutoksella päästy tavoitteisiin?
- ❖ Pitääkö muutoksen suuntaa ohjata uudelleen kohti parempaa vaikuttavuutta?
 - säännöllinen seuranta!
 - muutossuunnitelman arviointi ja päivittäminen, kyselyt, keskustelu, toiminnan seuraaminen käytännön tasolla
- ❖ Muutosten vaikuttavuuden arviointi on tärkeässä roolissa osoittamassa, onko toiminnalla haluttuja vaikutuksia asukkaiden hyvinvointiin ja terveyteen.
 - säännöllinen seuranta (esim. toimintakyvyn eri ulottuvuudet, hyvinvointi, terveys, lääkkeiden käyttö ym.).
 - toiminnan perusteltavuus, uudelleenohjauksen tarve, painopisteiden muutokset jne.

10. Resurssit 1/2

- ❖ Minkä tahansa resurssin puuttuminen tai vajavaisuus voi nousta esteeksi muutosprosessin toteutumiselle.
- ❖ Resurssien puute vaikuttaa kielteisesti riippumatta lähtökohtaisesta mielipiteestä muutosta kohtaan.
- ❖ Varsinkin toiminnan jalkauttamisvaiheeseen olisi hyvä kohdistaa riittävästi aika- ja henkilöstöresurssia

→ tukee motivaation syntymistä ja ylläpitoa sekä mahdollistaa toiminnan käynnistämisen sujuvasti.

ONNISTUNUT MUUTOS

HENKILÖSTÖ	henkilöstön määrä
TIETO-TAITO	henkilöstön ammattitaito, johon vaikuttaa sekä ammatti-identiteetti, persoona että hankittu ja saatu koulutus erityisesti muutosta koskien
AIKA	työnjaon ja työvuorosunnittelun luoma edellytys toiminnan käytännön toteuttamiseksi
TALOUS	taloudelliset resurssit, jonka määrä riippuu toiminnan laajuudesta
YMPÄRISTÖ	fyysisen ympäristön luomat mahdollisuudet ja rajoitteet

Mitä?

Miksi?

Miten?

10. Resurssit 2/2

❖ *Vaihtoehtoisten resurssien hyödyntäminen:*

- ❖ asiakkaiden kanssa ulkoilussa sekä pihatöiden tekemisessä (**henkilöstö** ja **aika**):
 - ❖ esimerkiksi hoitotyön ja puutarha-alan opiskelijat
 - ❖ kuntouttavan työtoiminnan työntekijät
 - ❖ vapaaehtoiset
 - ❖ omaiset.
- ❖ **taloudellisissa tekijöissä:**
 - ❖ talkootyöläiset
 - ❖ lahjoitukset (raha, kasvit, puutarhakalusteet, rakennusmateriaalit jne.).
- ❖ **tieto-aidossa:**
 - ❖ yhteistyökumppaneita puutarha-alalta
 - ❖ asiantuntijoita ja vertaistukea muista Green Care -toimintaa toteuttavista hoivatarjoavista yksiköistä.

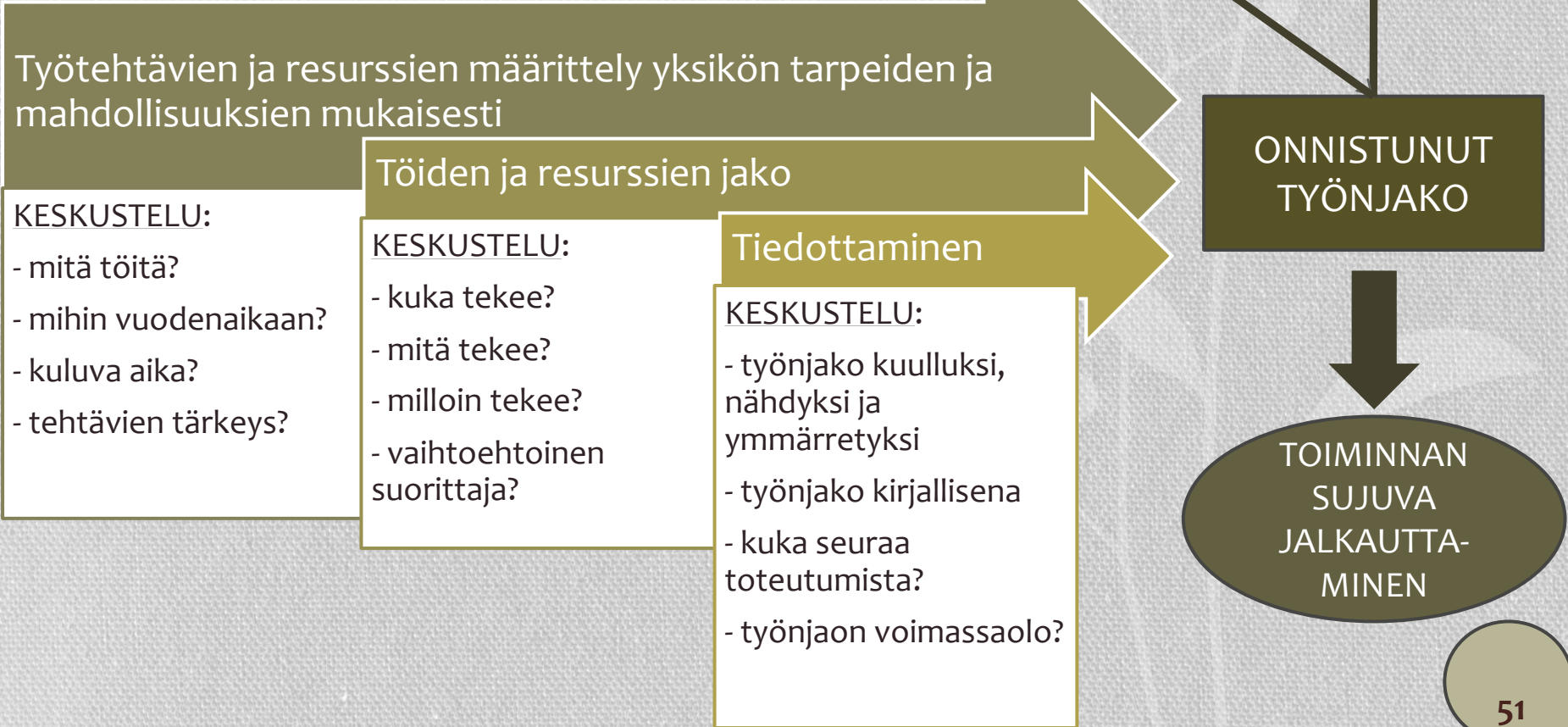

Kuva: Seija Nissinen, Hoivafarmi-hanke

11. Työnjako

Linkistä löytyy avuksi esimerkinomainen TYÖNJAKO -LOMAKE

Mitä?

Miksi?

Miten?

12. “Avainhenkilö”

MIKSI?

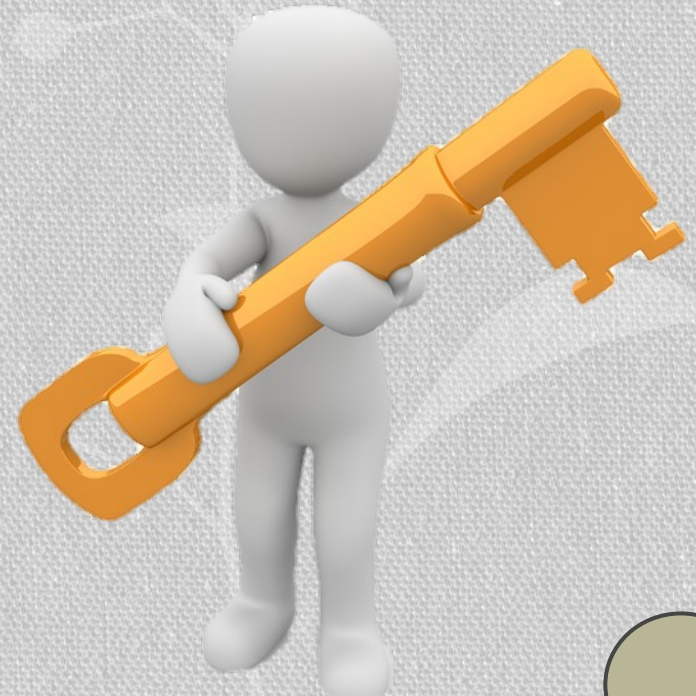
Madaltaa henkilöstön kynnystä viestiä muutoksen mukanaan tuomista tunteista ja ajatuksista.
Auttaa henkilöstöä ja johtoa ymmärtämään muutosvastarintaa ja oppimaan siitä.

MITÄ?

Viestinviejä ja -tuoja johdon ja henkilöstön välillä.
Vie muutosprosessia eteenpäin yhdessä hoitohenkilökunnan kanssa.

KUKA?

- ✓ OMAA MUUTOKSEEN TARVITTAVAA ASiantuntijuutta → Henkilöstö kuuntelee häntä
- ✓ TASA-ARVOISESSA ASEMASSA MUUN Henkilöstön kanssa
- ✓ OMAA HYVÄT VUOROVAIKUTUSTaidot
- ✓ AIDOSTI KIINNOSTUNUT JA INNOSTUNUT GREEN CARE -TOIMINNASTA

13. Yhteistyön voimalla

VERTAISTUKI

MUUT TOIMINTAA
HYÖDYNTÄVÄT YKSIKÖT

OPINTOKÄYNNIT

KOKEMUSASiantuntijat

VERKOSTOT

GREEN CARE -PÄIVÄT

TAPAHTUMAT

HANKKEET

ASiantuntijat

KOULUTUKSET JA
LUENNOT

GREEN CARE FINLAND
- KOULUTUKSIA
- TUOREET TIEDOTTEET
- AINEISTOJA

MONIALAISET
ASiantuntijat

Mitä?

Miksi?

Miten?

14. Hyödyllisiä tietolähteitä 1/2

TUTKIMUKSIA

- HIRVONEN 2014: LUONTOHOIVAN ASIAKASVAIKUTUKSET
- MALIN 2010: VIHERYMPÄRISTÖN AKTIVOIVAT VAIKUTUKSET IKÄIHMISTEN PALVELUTALOYHTEISÖSSÄ
- RAPPE 2005: THE INFLUENCE OF A GREEN ENVIRONMENT AND HORTICULTURAL ACTIVITIES ON THE SUBJECTIVE WELL-BEING OF THE ELDERLY LIVING IN LONG-TERM CARE
- SALOVUORI 2012: TERVEYTTÄ PUUTARHASTA – VOIMAANTUMINEN GREEN CARE - PUUTARHATOIMINNAN OHJAUKSESSA
- SEMPIK, HINE & WILCOX (TOIM.) 2010: GREEN CARE: A CONCEPTUAL FRAMEWORK
- SOINI (TOIM.) 2014: LUONNOSTA HOIVAA JA VOIMAA: MITEN ARVIOIDA GREEN CARE - TOIMINNAN VAIKUTTAVUUTTA
- VEHMÄSTO (TOIM.) 2014: GREEN CARE – TOIMINTATAVAN SUUNTAVIIVAT SUOMESSA

KIRJOJA

- RAPPE, LINDEN & KOIVUNEN 2003. PUISTO, PUUTARHA JA HYVINVOINTI. GUMMERUS KIRJAPAINO OY
- SEMI 2015. MIELEEN TATUOITU MINUUS – IHMISLÄHTÖINEN ELÄMÄNTAPA MUISTITYÖSSÄ. FINNPRINTERS
- SALONEN 2010. MIELLEN LUONTO. EKO- JA YMPÄRISTÖPSYKOLOGIAN NÄKÖKULMA. GREEN SPOT
- SALOVUORI 2014. LUONTO KUNTOUTUMISEN TUKENA. MEDIAPINTA
- SUOMI, JUUSOLA & ANUNDI 2016. VIHREÄ HOIVA JA VOIMA. HOIDA MIELTÄ GREEN CARE –MENETELMIN. RED MEDIA

Mitä?

Miksi?

Miten?

14. Hyödyllisiä tietolähteitä 2/2

OPPAITA

- GREEN CARE -TYÖKIRJA
- 10 SYYTÄ VALITA GREEN CARE -PALVELUJA
- HOITOKODIN KASVIT

VERKKOSIVUJA

- GREEN CARE FINLAND
- VIHREÄ VERÄJÄ

VINKKI!

Green Care -toiminnasta on tehty useita opinnäytetöitä. Kannattaa katsastaa:
www.theseus.fi

Kuva: Marja-Liisa Paunonen, Juvakoti

Kuva: Satu Laine, Juvakoti

ALKUKARTOITUSLOMAKE HENKILÖKUNNALLE

Sosiaalisen ja terapeuttisen pihan perustamista varten

Tämän lomakkeen avulla kartoitetaan henkilökunnan sosiaaliseen ja terapeuttiseen pihaan liittyviä ajatuksia. Tarkoituksena on selvittää henkilökunnan kiinnostusta sekä näkemyksiä suunniteltua toimintaa kohtaan.

Yksikkö:

Nimi:

Täyttöpäivämäärä:

MOTIVAATIO:

täysin samaa mieltä		en osaa sanoa		täysin erimieltä
5	4	3	2	1

1. Olen kiinnostunut Green Care -toiminnasta.
2. Tiedän / Haluan oppia toiminnan taustat ja tavoitteet.
3. Ymmärrän muutoksen tarpeen.
4. Olen halukas osallistumaan aiheeseen liittyvään koulutukseen.
5. Olen kiinnostunut lähtemään opintokäynneille ja tutustumismatkoille.

KIINNOSTUKSEN KOHTEET:

6. Haluan osallistua toiminnan suunnitteluun.
7. Haluan osallistua pihan perustamiseen.
8. Haluan osallistua käytännön toimintaan valmiissa pihassa.
9. Minua kiinnostaa
 - a. pihalla ulkoilu asukkaiden kanssa
 - b. yleiset pihatyöt
 - c. puutarhanhoito
 - d. kuntouttava toiminta
 - e. aistivirikkeiden tarjoaminen asukkaille.

ALKUKARTOITUSLOMAKE HENKILÖKUNNALLE

Sosiaalisen ja terapeuttisen pihan perustamista varten

MUUTOSKYKY JA RESURSSIT:

10. Henkilökunnalla on aikaa toiminnalle

- a. ilman erityisiä toimenpiteitä
- b. työvuorosuunnittelun avulla
- c. vain lisäämällä henkilökuntaa
- d. muu _____

11. Muut resurssit riittävät

- a. tieto-taito
- b. talous
- c. fyysinen ympäristö.

12. Uskon asukkaiden hyötyvän toiminnasta.

13. Uskon asukkaiden kykyyn osallistua toimintaan.

14. Uskon toiminnan parantavan henkilökunnan viihtyvyyttä.

15. Olen valmis antamaan toiminnalle mahdollisuuden.

VAPAA SANA (ajatuksia, ehdotuksia, kokemuksia, ideoita, palautetta jne.)

Vastausten yhteenveto: 4-5 YHT: _____

3 YHT: _____

1-2 YHT: _____

ALKUKARTOITUSLOMAKE ASUKKAILLE

Sosiaalisen ja terapeutin pihan perustamista varten

Tämän lomakkeen avulla kartoitetaan sosiaalisen ja terapeutin pihan hyödyntämiseen liittyviä tekijöitä asukkaiden kannalta. Lomakkeen tarkoitus on osoittaa asukkaiden kiinnostus sekä mahdollisuudet osallistua suunniteltuun toimintaan.

Yksikkö:

Nimi:

Täyttöpäivämäärä:

Täyttäjät: itse omainen

työntekijä
nimi: _____

MUUTOSKYKY:

täysin samaa mieltä	4	3	2	täysin erimieltä
---------------------	---	---	---	------------------

1. Minulla on motivaatiota pihan hyödyntämiseen.
2. Ympäristö on minulle esteetön.
3. Suunniteltu toiminta on minulle turvallista.
4. Minulla on säänmukainen vaatetus tai mahdollisuus siihen.
5. Minulla on tarvittavat apuvälineet tai mahdollisuudet niihin.

TOIMINTAKYKY:

6. Pystyn hyötymään pihan annista
 - a. aistein (katselu, kuuntelu, tuoksut)
 - b. liikkumalla (myös apuvälineiden kanssa)
 - c. pihatöihin osallistumalla.
7. Pystyn hyödyntämään pihaa itsenäisesti.
8. Pystyn hyödyntämään pihaa avustettuna.

Vastausten yhteenveto: 4-5 YHT: _____

3 YHT: _____

1-2 YHT: _____

MUUTOSSUUNNITELMA

Sosiaalisen ja terapeuttisen pihan perustaminen

Muutossuunnitelman tarkoituksena on ohjata muutoksen toteuttamista ja selkiyttää muutoksen kulkua. Suunnitelma laaditaan yhdessä henkilökunnan kanssa. Se arvioidaan ja päivitetään säännöllisesti yhteisesti sovituin aikaväleihin ja pidetään esillä kaikkien luettavissa.

Muutoksen taustat, laajuus ja tavoitteet lyhyesti:

Muutoksen toteuttamiseen liittyvät riskit ja niihin liittyvät ennaltaehkäisevät toimenpiteet:

Muutoksen aikataulu:

Suunnittelukokoukset:

Kartoituskyselyt henkilökunnalle: _____ (pvm) asukkaille: _____ (pvm)

Koulutukset:

Opintomatkat / tutustumiskäynnit:

MUUTOSSUUNNITELMA

Sosiaalisen ja terapeutin pihan perustaminen

Pihan perustamisen aloitus:

Pihan valmistumisen arvioitu (vaiheittainen) aikataulu:

Muutosviestinnän toteutus käytännössä (mitä, missä ja milloin tiedotetaan, kuka tiedottaa):

Tehtävien jako:

Muutoksen toteutuksesta vastaava(t) henkilö(t):

”Avainhenkilö”:

Erillinen työryhmä (jos on):

Työnjako-lomake (milloin täytetään, ketkä paikalla, kuka vastaa valvonnasta ja päivittämisestä):

Muutossuunnitelman arviointi ja päivitys _____ kuukauden välein, seuraava:

_____ .

TYÖNJAKO

Sosiaalisen ja terapeuttisen pihan perustaminen

Tämä lomake on tarkoitettu avuksi työnjaon suunnitteluun toteutettaessa sosiaalista ja terapeuttista pihaa. Jokaisella toimintaa toteuttavalla yksiköllä on omat tarpeensa, joten on suositeltavaa luoda oma listansa tehtävistä töistä yksilöityjen tarpeiden mukaisesti.

Valmis työnjako asetetaan näkyvälle paikalle ja sen toteutumista seurataan yhteisesti sovitulla tavoilla. Kaikissa mahdollisissa työvaiheissa suositellaan asukkaiden ottamista mukaan työskentelyyn. Työnjakoon ei ole erikseen kirjattu asukkaiden kanssa suoritettavia toimintoja, kuten virikehetkiä, jumppatuokioita ja ulkoiluja.

HUOM! Työnjaossa on hyvä huomioida myös mahdolliset ulkopuoliset töihin osallistuvat tahot, kuten piha-suunnittelija, puutarhuri, huoltoyhtiön työntekijät, talkoolaiset, vapaaehtoiset, kuntouttavan työtoiminnan työntekijät, opiskelijat jne.

TYÖTEHTÄVÄ:	AIKA MILLOIN/ KUINKA PALJON):	TOTEUTTAJA(T) / VASTAAVA(T):	HUOMIOT:
PIHAN SUUNNITTELU			
KASVIEN VALINTA			
TARPEIDEN HANKINTA: <ul style="list-style-type: none">• MAA-AINES• MAANPARAN- NUSAINHEET• VILJELYASTIAT• TYÖVÄLINEET• SIEMENET, TAI- MET, KASVIT• _____• _____• _____			
MAANMUOKKAUS			
KUKKAPENKKIEN JA KAS- VUALUSTOJEN KUNNOS- TAMINEN			

<p>KASVUALUSTOJEN JA NURMIKON LANNOITTA-MINEN</p>			
<p>HARAVOINTI</p>			
<p>NUOTIOPAIKAN SEKÄ PUUTARHAKALUSTEIDEN KUNNOSTUS JA ESILLE TUONTI</p>			
<p>TAIMIEN</p> <ul style="list-style-type: none"> • SIEMENTEN KYLVÖ • KOULINTA • KARAISTUS • RUUKKUUN / MAAHAN ISTUT-TAMINEN • _____ • _____ 			
<p>KASVIEN</p> <ul style="list-style-type: none"> • SIEMENTEN KYLVÖ • KASTELU • KITKEMINEN • HARVENTAMI-NEN • KUKKIEN NYPPI-MINEN • _____ • _____ 			

PENSAIDEN / PUIDEN LEIKKAAMINEN			
NURMIKONLEIKKUU			
SADON KORJAAMINEN <ul style="list-style-type: none"> • MARJAT • VIHANNEKSET • HEDELMÄT • YRTIT • _____ 			
SADON HYÖDYNTÄMI- NEN <ul style="list-style-type: none"> • LEIVONTA • RUUANVALMIS- TUS • SÄILÖNTÄ • MEHUSTAMINEN • _____ • _____ 			
SYYSKUNNOSTUS <ul style="list-style-type: none"> • HARAVOINTI • PUUTARHAKA- LUSTEIDEN SÄI- LÖÖN VIENTI • _____ • _____ 			

TYÖNJAKO

Sosiaalisen ja terapeuttisen pihan perustaminen

PUUTARHAJÄTTEEN POISKULJETUS / KOM- POSTOINTI			
TALVIKUNNOSSAPITO <ul style="list-style-type: none">• LUMIEN LUONTI• HIEKOITTAMI- NEN• _____• _____			
POLTTOPUIDEN TOIMIT- TAMINEN (JOS ON NUO- TIOPAIKKA)			

Tämä työnjako on voimassa _____ - _____ .

Työnjaon toteutumista valvoo _____ .